

78 . Tărtăria | Comuna: Săliștea | Județ: Alba | Punct: Gura Luncii | Anul: 2019

Anul: 2019

Cod RAN: 7080.01

Perioade: Preistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, Hallstatt, Epoca romană târzie, Epoca migrațiilor, Epoca medievală timpurie

Tipuri sit: locuire

Categoriile sit: Civil, Domestic

Autori: Cristinel Fântâneau, Cristian Florescu, Sabin Adrian Luca, Gheorghe Vasile Natea, Vasile Palaghie, Zeno-Karl Pinter, Gabriel Tiberiu Rustoiu, Anamaria Tudorie, Florentin Perianu, Florentina Marțiș

Instituții: Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Muzeul Național Brukenthal Sibiu, Muzeul Național Brukenthal Sibiu, Universitatea "Lucian Blaga", Sibiu, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Universitatea "Lucian Blaga", Sibiu, Muzeul Național Brukenthal Sibiu, Universitatea "Lucian Blaga", Sibiu

Raport

Așezarea de la Tărtăria - Gura Luncii, este localizată lângă halta Tărtăria, pe un mic promontoriu lung de 300-350 m și lat de 150 m, pe prima terasă neinundabilă a Mureșului. Situl a fost descoperit de către Endre Orosz în 1906. Situl aparține de comuna Săliștea, cunoscută ca Cioara până în 1965, fiind considerat unul dintre cele mai importante situri arheologice transilvănene. Importanța deosebită a sitului este dată de informațiile pe care le aduce în demersul de cunoaștere și înțelegere a neoliticului și eneoliticului din Transilvania și nu numai.

Campania anului 2019 s-a desfășurat în perioada 30 iunie – 20 iulie 2019. A fost abordată suprafața SI, cu precădere carourile 25-32 (Plan 1-2). Săpătura a început la nivelul rămas din anul 2013, adică aproximativ -0,95 m și a presupus săparea pe nivele de 0,10 – 0,15 m. Sterilul a fost identificat la adâncimea de -1,80/-1,90 m. Din steril au mai fost identificate complexe ce s-au dus până la adâncimea finală de aproximativ -3,50 m. Pe parcursul acestei campanii am identificat și golit (unele au fost golite parțial deoarece treceau de suprafața în care lucram) 7 complexe (Cx. 52-58). Tot în cadrul acestei campanii au fost prelevate probe pentru analize radiocarbon. La finalul campaniei, zona în care am lucrat a fost conservată cu folie de plastic și pământ.

Descrierea complexelor identificate:

Complexul 52

Complexul 52 este reprezentat de un cuptor de formă circulară, după cum se poate observa din partea golită, cu gura de alimentare orientată spre Nord. Complexul s-a conturat în suprafața S. I, caroul 25 (partea Sudică a acestuia), la adâncimea de -1,40 m iar fundul acestuia a fost identificat la -0,40 m de la conturare. Partea surprinsă de noi (complexul se continuă sub profilul Sudic și Vestic) are dimensiunile de 0,40 m (latura scurtă) și 0,70 m (latura lungă). Cuptorul este realizat din lipitură arsă (grosime perete: 0,04-0,07 m), de culoare roșiatică. Partea superioară a acestuia (plafonul) a fost identificată în interiorul lui, fiind prăbușită. Umplutura este reprezentată de un sol negru cu conținut ridicat de cenușă, cărbune și pigment roșu. Tot în umplutură au fost identificate și 3 fragmente ceramice. Pe fundul complexului s-a observat un strat foarte subțire de arsură, semn că acesta nu a fost utilizat îndelung iar sub aceasta un sol de culoare gălbuie – steril.

Complexul 53

Complexul 53 este reprezentat de o groapă de formă circulară (din câte se pot observa după partea descoperită de noi, deoarece complexul se continuă sub profilul Sudic) identificată în carourile 28-29.

Complexul s-a conturat la adâncimea de -1,40 m iar fundul a fost identificat la -0,80 m de la conturare, având formă alveolată. Lungimea lui este de 1,10 m iar lăţimea este de 0,40 m. În partea de Est prezintă o cuptorire. În umplutura acestuia s-au găsit rare materiale arheologice însă mult chirpic şi arsură de culoare neagră, toate acestea într-un sol negricios, afânat. În profil se pot observa straturi succesive (sol gălbui, strat de chirpici, strat de arsură de culoare neagră amestecată cu cenuşă). Acest complex se opreşte în stratul gălbui – steril.

Complexul 54

Complexul este reprezentat de o groapă de formă circulară, conturată la adâncimea de -1,40 m, în caroul 25. Fundul complexului este la -0,20 m de la conturare şi are formă alveolată. Lungimea acestuia este de 0,52 m iar lăţimea este de 0,48 m. Umplutura este reprezentată de un sol nisipos de culoare brun-închis, cu puţin pigment roşu. Nu au fost identificate materiale arheologice. Se află la aproximativ 1 m, Nord, de Complexul 52.

Complexul 55

Complexul este reprezentat de o groapă ce a fost perfoartă de trasarea şi golirea secţiunii din 1989 lucru demonstrat de prezenţa materialelor contemporane în umplutură. Cu toate acestea sunt părţi ale gropii care nu au fost atinse de această secţiune. Groapa s-a conturat la -1,90 m, în carourile 28-29. Lungimea acestuia este de 3,5 m, lăţimea este de 1,20 m iar adâncimea este de 0,80 m de la nivelul de conturare. În ceea ce priveşte umplutura gropii, am putut identifica 2 straturi. Primul strat este reprezentat de un sol nisipos, brun-gălbui care are în componenţă materiale contemporane (folie plastic, sârmă). Acest strat merge până la adâncimea de -0,60 m din adâncimea totală de -0,80 m, a gropii. Al doilea strat, cuprins între -0,60 m şi -0,80 m este stratul neatins de secţiunea trasată în 1989. Acest strat are un sol afânat, cu o culoare brun-închisă, cu pigment de arsură roşie şi mici lupe de culoare gălbuie. Prezintă o cuptorire pe partea Sudică. Fundul complexului este alveolat şi este realizat în stratul gălbui – steril.

Complexul 56

Complexul 56 este reprezentat de o locuinţă cu formă neregulată, identificată în carourile 30-31-32, la adâncimea de -1,50 m. Lungimea acesteia este de 3,40 m, lăţimea este de 1,70 m iar adâncimea variază între -0,60 m – -1,00 m, deoarece prezintă trei trepte. Prima treaptă se află în partea de Sud-Est a complexului şi are o adâncime de -0,60 m de la nivelul conturării. A doua treaptă se află în partea Est, cu adâncimea de -0,85 m iar a treia se află în partea central-vestică şi are adâncimea de -1,00 m. Umplutura acestui complex este reprezentată de un sol foarte afânat care nu ne-a permis realizarea unui profil după criteriile necesare deoarece la o simplă atingere, începea să cadă umplutura. Revenind la umplutură, aceasta prezintă straturi succesive – strat de arsură, strat de lipitură de culoare galbenă, strat de căzătură de chirpici. În această umplutură am identificat materiale Vinča (pliseuri foarte fine), poate chiar Criş (? – materiale decorate cu ciupituri şi aplicaţii tip „floare”), dar şi materiale speciale precum: spatule şi ace din os, fragmente de greutate din lut şi un toporaş din piatră. Fundul acestui complex a fost identificat tot în stratul gălbui – steril. Acest complex este tăiat de complexul 58 în partea de Est (?).

Complexul 57

Complexul 57 este reprezentat de o groapă de formă aproximativ circulară, identificată în caroul 32, la aproximativ 0,50 m Est de Complexul 56. Acesta s-a conturat la adâncimea de -1,60 m. Lungimea complexului este de 0,90 m, lăţimea este de 0,70 m iar adâncimea este de -0,50 m de la nivelul de conturare. Fundul complexului este drept. Umplutura din complex este de culoare brun-închisă cu puţin pigment roşiatic. În ceea ce priveşte materialul arheologic, acesta se regăseşte în cantităţi foarte mici (jumătate de pungă). La conturare, complexul era căpăcuit de un strat subţire de arsură roşie sub care se afla puţină cenuşă şi arsură de culoare neagră.

Complexul 58

Complexul 58 este reprezentat de o groapă circulară (după câte am putut noi observa, deoarece aceasta se continuă în profilul de Est şi Nord), identificată în caroul 32, la adâncimea de -1,60/-1,70 m. Lungimea gropii este de 1,30 m, lăţimea este de 0,80 m iar adâncimea este de -1,50 m de la nivelul de conturare. În

priviința umpluturii, precizăm faptul că aceasta este reprezentată de un pământ brun-negricios cu pigment roșu și mult cărbune. Tot în umplutură am identificat material ceramic și osteologic însă nu în cantități foarte mari. Posibil ca acest complex să taie Complexul 56.

În urma acestor săpături a rezultat o mare cantitate de artefacte arheologice (ceramică, fragmente de figurine, unelte și arme din silex, obsidian și piatră) care confirmă și pe această zonă locuirea intensă.

Materialele recoltate se găsesc în stadiu de prelucrare primară; au fost curățate iar acolo unde este cazul se efectuează operațiuni de restaurare și reconstituire în laboratoarele Muzeului Național Brukenthal.

Informații suplimentare online

[Raportul 6424 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
